



REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE ZA ODDAJO »ODMEVI« NA TELEVIZIJI SLOVENIJA

24. oktober 2007

ROSVITA PESEK: Dober večer, pozdravljeni v Odmevih. Predstavniki šestih sindikalnih central so se sestali s predsednikom vlade Janezom Janšo in mu pojasnili razloge za napovedano delavsko stavko 17. novembra. Sindikati upajo, da bodo delodajalci sprejeli njihove zahteve po dvigu plač v zasebnem sektorju, saj bodo sicer, v začetku prihodnjega leta, pripravili splošno stavko. O plačah in visoki inflaciji so se pogovarjali tudi na seji ekonomsko socialnega sveta. Dober večer voščim, gospod predsednik vlade.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Dober večer.

ROSVITA PESEK: Kako realna je napoved, ki smo jo slišali zdajle na koncu v raportu našega novinarja, glede na to, da se pogajanja med delodajalci in delojemalci že mesece niso kaj prida zblížala? Bomo torej imeli januarja generalno stavko?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Do januarja je še daleč. Jaz upam, da bo čas do takrat, porabljen za bolj produktiven in konstruktiven socialni dialog med sindikati in delodajalci. Še posebej zato, ker je bil pred nekaj tedni podpisan socialni sporazum za naslednja leta, v katerem so določeni okviri tudi za plačno politiko. Seveda je zelo težko z istim vatlom meriti vsa podjetja in vse panoge. Jasno je, da je najtežji del tega socialnega dialoga med delodajalci in delojemalci na panožni ravni. V tem okviru se je potrebno izpogajati - niso vse panoge v enakem položaju. Tudi znotraj panog so podjetja v različnem položaju. Ampak ne toliko. Težko se je izpogajati za vsako podjetje posebej, čeprav je na koncu to stvar tudi podjetja. Kolektivne pogodbe so okvir, kjer se določajo minimalni in maksimalni limiti. Če se maksimalni dosežejo, seveda nihče ni slabe volje. Panoge niso v enakem položaju. Za nekatere panoge je manjši dvig plač lahko nekaj, kar takšno panogo pripelje v kritično situacijo. To posledično ogrozi delovna mesta, ker poveča stroške proizvodnje in ogrozi prihodnost, tako tistih, ki delo dajejo kot tistih, ki tam delajo. So pa panoge, ki dosegajo zelo dobre rezultate in so panoge, ki dosegajo, recimo temu, zgodovinske viške in dobre rezultate - ne samo zaradi dobrega dela zaposlenih in lastnikov ali pa menedžerjev, ampak tudi zato, ker je konjunktura v teh panogah, ker je to svetovni trend. Tam pa neko preveliko stiskanje pri plačah zaposlenih, po mojem mnenju, ni na mestu. Skratka, prav je, da imajo v panogah, kjer dobro delajo in panogah, kjer so deležni beneficij, dobre situacije na globalnem trgu, da imajo od tega tudi zaposleni določen delež. Končno je v skupnem interesu, da so vsi zadovoljni, ker je to pogoj za visoko motivacijo in za dobre rezultate.

ROSVITA PESEK: Ampak, da sva povsem natančna. Katero od tistih zahtev, ki se pojavljajo zdaj v pogajanjih, pravzaprav vi podpirate? Vemo, da sindikati zahtevajo, da se dvignejo vse osnovne plače. Delodajalci pravijo, da je to za njih popolnoma nesprejemljivo. Ali ste vi na položaju, da naj zvišajo plače zgolj v tistih podjetjih, kjer se res dosegajo dobri rezultati?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Normalno je, da se deli tam, kjer se ustvari. Če se deli tam, kjer se ne ustvari, na koncu ni ničesar več, da bi se delilo. Tukaj gre za zблиžanje ocen. Sedaj smo na stopnji ali točki, kjer vsak navaja drugačne rezultate. S tem, da moram reči, da je to v Evropi - ki je prostor v tem globalnem svetu socialnega dialoga - to nekaj običajnega. Vedno so pogajanja, velikokrat so tudi stavke. Zdaj jih spremljamo v Franciji in Nemčiji. Vsak skuša dati dodatno težo svojim argumentom. Potem pa pride do nekega konsenza in to stvari poganja naprej. Treba je poiskati neko racionalno skupno stično točko.

ROSVITA PESEK: To vas sprašujem zato, ker je marsikdo že danes to vaše zблиžanje in sploh sestanek s sindikati razumel kot podporo tem sindikalnim zahtevam.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz sindikate podpiram v tistem delu, kjer pravijo, da je nesprejemljivo, da nekateri delodajalci pravijo, da ni denarja, da ni manevrskega prostora za dvig plač. Po drugi strani delijo visoke dobičke, nagrade upravi, nadzornikom, dividende. S tem zanikajo ta svoja izhodišča. Se pravi, na tej točki jim dajem popolnoma prav. Dajem pa delodajalcem prav tam, kjer pravijo, da je treba biti občutljiv za specifičen položaj v posamičnih panogah. In tam, ko pravijo, da dvig plač ne sme presegati dviga produktivnosti. Ker bi to ogrozilo prihodnost tudi v tistih podjetjih, ki so danes dobra.

ROSVITA PESEK: Kaj pa stališče številnih ekonomistov, ki pravijo, da bodo višje plače potegnile za sabo, seveda, spet višjo inflacijo. In da kasneje, ko morebiti gospodarska rast ne bo več tako velika kot je zdaj, seveda ne bo nikogar, da bi dejal, da je treba plače znižati, ker ne dohitevajo več, ker jih podjetja ne morejo izplačevati.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Takrat morda ne bo nikogar, ki bi to dejal. Najbrž tudi ne bo nikogar, ki bo tega vesel. Vendar, če bomo manj ustvarjali, bomo tudi manj delili. Če bo manjša rast, bodo tudi plače manjše ali pa ne bodo tako hitro rasle. Od tega so odvisne tudi pokojnine, štipendije, socialni transferji, praktično vse. Vse to, v zadnjih letih, v Sloveniji realno raste. Tudi standard realno raste, ne vsem enako, to je pač posledica tržnega gospodarstva. Nekateri, ki bolje delajo, več zaslužijo. Tisti, ki bolje gospodarijo, tisti upravičeno več dobijo. Tudi prag revščine uspešno znižujemo. 50.000 ljudi manj živi pod pragov revščine kot pa pred dvema letoma. Kljub temu je ta številka, ko delež pretvorimo v številko in potem za tem vidimo konkretne ljudi, še vedno prevelika. Deset procentov ljudi na pragu ali pa pod pragom revščine je 200.000 naših sodržavljanek in sodržavljanov. Za vsakega je to posebna težka življenjska situacija in naš namen je, da pomagamo. Predvsem, da pomagamo tistim, ki si lahko tudi sami pomagajo tako, da dobijo delo. V zadnjih treh letih je bilo na novo ustvarjenih na 10.000 delovnih mest. Brezposelnost v Sloveniji je ena najnižjih doslej. Seveda je treba pomagati tudi tistim, ki si sami ne morejo, ki - zaradi različnih razlogov - ne morejo delati. Tudi zato se s tem, ko imamo visoko gospodarsko rast, ustvarja dodatna sredstva za solidarnost preko državnih transferjev. Potrebna pa je seveda tudi medčloveška solidarnost. Torej manevrski prostor je, obstajal pa bo samo dokler bo zdrava gospodarska rast lahko temelj blaginje.

ROSVITA PESEK: Glede na to, da so sindikati rekli, da se jim bodo na demonstracijah 17. novembra pridružili tako študenti kot upokojeanci me zanima, so povabili tudi vas?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Treba je povedati, da je bil današnji sestanek ekonomsko socialnega sveta v prvem delu sklican zato, da vlada predstavi makroekonomski okvir, makroekonomske številke. Še posebej z ozirom na nekatere negativne trende pri inflaciji in vpliv teh trendov na življenjski standard. Seveda, je potem razprava zašla v to najbolj aktualno temo, se pravi v plačno politiko. Vendar gre, in to so vsi pošteno poudarili tukaj, za privatni sektor, kjer vlada ne sodeluje kot partner. Vlada je partner javnemu sektorju, ko gre za plačno politiko in tukaj bo vlada spoštovala okvire, dogovorjene v socialnem sporazumu. V neposreden dialog med eno in drugo stranjo v privatnem sektorju se vlada

neposredno ne more vmešati. Lahko izrazimo moralno podporo, lahko opozorimo na nekatere trende, lahko opozorimo na to, da se je treba držati socialnega sporazuma, če smo ga podpisali. Neposredno pa se mi ne pogajamo, ne za enega, ne za drugega. Treba je skrbeti tudi za okvir in za tiste, ki tukaj niso vključeni in za splošno blaginjo. Kar se upokojujencev tiče, delijo usodo dviga ali padca rasti tega, kar ustvarimo. S tem, da se pokojnine v zadnjih letih, v tem mandatu vlade, odkar smo zagotovili usklajevanje, usklajujejo s plačami. Prej so padale, zdaj rastejo. Enako kot rastejo plače. Tukaj se situacija izboljšuje. Izboljševala se bo tudi v prihodnosti, vendar samo, če bo gospodarstvu šlo dobro. To je pač treba upoštevati.

ROSVITA PESEK: Gospod premier, še za dve aktualni zadevi, povezani z današnjim dnem, vas moram vprašati. Prosim za kratek odgovor. Danes je Ustavno sodišče izdalo pomemben sklep glede pristojnosti Sove, ko gre za pokrivanje tako imenovanih mednarodnih zvez. Kako ste ga razumeli vi, kar zadeva zgodbo vi, gospod Sanader, Anton Rop?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ustavno sodišče ni presojalo o tem - morda pač posredno. V izreku je problem obšlo. V obrazložitvi pa je seveda pritrnilo temu, kar piše v ustavi. V Sloveniji je izven ustavnega okvira, če se prisluškuje brez sodne odločbe. To smo vsi vedeli, najbrž tudi tisti, ki so to dejansko počeli. Tako, da je v bistvu v obrazložitvi tega izreka potrjeno to, kar vsi vemo. Ne vem pa, zakaj v izreku sodbe, Ustavno sodišče tega ni naredilo. Ampak to je manjši problem. Treba je zagotoviti ustavnost. Ta je bila kršena v preteklosti, to je jasno iz obrazložitve. Konkretno posledice tega primera, ki ga omenjate, bodo znane potem, ko bo sodišče o tem konkretnem primeru odločalo.

ROSVITA PESEK: Še ena kratka zadeva. Danes poslanci niso v drugem branju sprejeli treh pokrajinskih zakonov. Kako blizu smo zdaj temu, da bomo leta 2009 pokrajine imeli, zaradi obstrukcij, zaradi nesoglasij med opozicijo in pozicijo?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz bi tako dejal, sedaj smo prvič zelo blizu temu, da bi pokrajine imeli. Prvič v zgodovini, odkar Slovenija nastaja. O pokrajinah govorimo od sprejetja nove ustave leta 1991 in zelo intenzivno od leta '94, ko je bila izvedena prva faza reforme lokalne samouprave. Zdaj je bila spremenjena ustava, doseženo je bilo dvotretjinsko soglasje. Postopek je poenostavljen. Dosežen je bil političen dogovor že 6. aprila letošnjega leta glede števila pokrajin. Nekateri, so na ta dogovor, vmes malo pozabili. Vlada je predstavila cel paket zakonov, ki so za to potrebni. Trije so v proceduri. Tudi ostali so na voljo vsem, ki jih želijo videti. Naenkrat se je pojavilo neznansko veliko število pomislekov. Stvari, ki so bile dogovorjene, ne držijo več. Vlagajo se amandmaji, ki so večinoma nepomembni. Jaz bi ob tem rekel to. To je zgodovinski projekt. Slovenija potrebuje decentralizacijo, ne razvijamo se vsi enako, ker je Slovenija preveč centralizirana. Kvaliteta življenja ni ista povsod. Še vedno je zelo pomembno ali se rodiš v Ljubljani ali na Goriškem, ali na Brkinih. To ni pošteno do naših državljanov in državljanek. Zato to potrebujemo. Jaz ne verjamem, da je to možno v celoti narediti brez napak, ne verjamem, da je bodisi koalicija bodisi opozicija tako pametna, da to lahko naredi. Verjamem pa, da če bomo ta projekt postavili in tudi, če bo kakšna napaka v njem, bomo lahko to napako kasneje popravljali. Noben problem ni kasneje kakšen zakon dopolniti ali pa spremeniti. Če pa tega ne bomo naredili, tudi popravljati ne bo kaj in neenakost bomo peljali naprej.

ROSVITA PESEK: Gospod predsednik hvala lepa.